

Raadsvoorstel

Onderwerp	Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	15 mei 2024
Datum raadsvergadering	29 mei 2024
Zaaknummer	28669-2024:513811
Steller	Harm Walma
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Niet van toepassing.
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: In te stemmen met de Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt
Samenvatting	De armoede in het Oldambt is hoger dan het landelijk gemiddelde. Bij veel huishoudens die met financiële problemen te maken hebben is de armoede verpakt in een complex geheel aan problemen, hetgeen vraagt om een integrale benadering van deze problematiek. Generatie armoede is een belangrijk thema in Oost-Groningen. De families die tegenwoordig in Oost-Groningen nog steeds te kampen hebben met generatiearmoede, hebben in tegenstelling tot de rest van Nederland niet weten te profiteren van de economische opbloei die zich vanaf de jaren 60 in Nederland heeft voor gedaan. Om (dreigende) financiële problemen tijdig te ondervangen is het van belang dat ze vroegtijdigesignaleerd worden. Sinds 2021 is deze 'Vroegsignalering' dan ook (vanuit de WGS – wet gemeentelijke schuldhulpverlening) een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente Oldambt zet hier ook stevig op in. Daarnaast is het van belang om oog en oor te hebben voor de verschillende groepen in de samenleving die, meer dan anderen, het risico lopen om in armoede te vervallen. De kern van de gehele armoedevisie is dat er bestaanszekerheid ontstaat voor iedere inwoner van het Oldambt.
Bijlage(n)	Bijlage Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt
AVG	

TOELICHTING

Inleiding

In Nederland heeft gemiddeld één op de zeven (14,5%) huishoudens een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In het Oldambt is dat aanzienlijk meer, namelijk één op de vijf huishoudens. Ook leven er in het Oldambt relatief meer kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% vergeleken met het Nederlands gemiddelde.

In de praktijk blijkt dat in veel gezinnen waar armoede speelt, de financiële problemen onderdeel zijn van meervoudige complexe problematiek. Lang niet altijd valt goed te duiden waar en hoe de problemen begonnen zijn. In die situaties vraagt armoedebestrijding om een integrale benadering omdat het bestrijden van financiële problemen niet gaat werken als er niets aan de andere problemen wordt gedaan.

Aan het begin van de twintigste eeuw was er veel armoede in Nederland. Pas in de jaren 60 veranderde dit en is er een grotere groep Nederlanders ontstaan, die zichzelf kan redden. Echter in Oost-Groningen bleef sprake van relatief wijd verspreide armoede onder de inwoners. Daar waar elders in Nederland veel families de generatiearmoede van zich af wisten te schudden, is dat bij veel families in Oost-Groningen niet gelukt. Zij hebben niet (voldoende) weten te profiteren van de toenemende welvaart die zich vanaf de jaren 60 in Nederland heeft voorgedaan. Het wordt tijd dat dit verandert.

Om financiële problemen te pareren is het van belang dat de (dreigende) problemen tijdig gesignaleerd worden. Sinds 2021 is deze 'Vroegsignalering' dan ook (vanuit de WGS – wet gemeentelijke schuldhelpverlening) een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente heeft het initiatief genomen om op meerdere manieren inwoners pro-actief te benaderen naar aanleiding van signalen over financiële problemen.

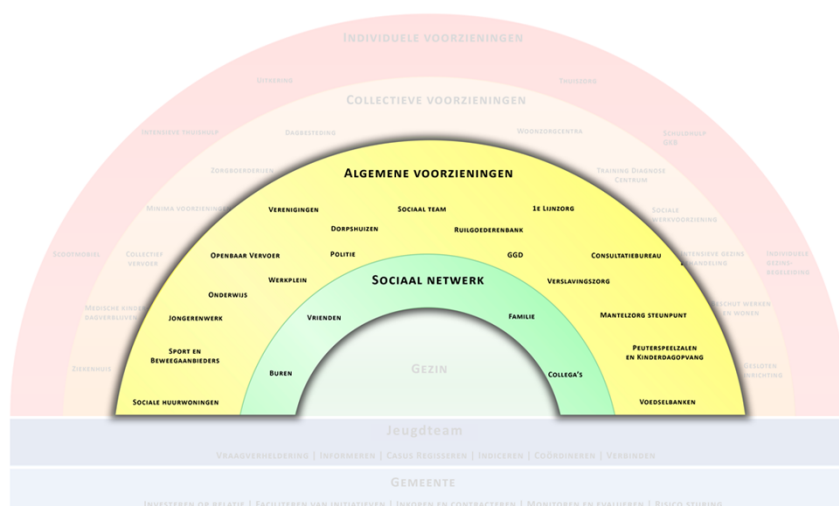
Iedereen loopt het risico om met armoede te maken te krijgen. Echter er zijn verschillende groepen in de samenleving aanwijsbaar die, meer dan anderen, het risico lopen om in armoede te vervallen. Het is van groot belang om ons bewust te zijn van deze groepen en aandacht voor ze te hebben. Bewustwording en aandacht moeten doorklinken in zorgvuldige communicatie en daar waar nodige een sluitende aanpak.

De kern van de visie is dat we streven naar bestaanszekerheid voor iedere inwoner van het Oldambt. Deze bestaanszekerheid ligt verankerd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens, waar in artikel 25 is beschreven; "Een ieder heeft recht op een levensstandaard die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin..." Kortom, bestaanszekerheid is een grondrecht en verplicht ons om dit voor alle inwoners na te streven.

Motivatie

1. De visie is onderdeel van de transformatie opgave in het sociaal domein

Transformatie betekent 'de hulp naar de voorkant te halen, meer doen aan preventie en basiszorg (bijvoorbeeld vrijwillige schuldhelpmaatjes), terugdringen van specialistische zorg' (denk hierbij aan schuldhelpverlening en bewindvoering).

Transformatie vertaalt zich in een aantal beleidsuitgangspunten die de basis vormen voor de interventies die opgenomen zijn in de visie.

Met de visie voldoen we aan het principe 'zo licht en dichtbij mogelijk'.

Problemen en zorgen bij inwoners worden vroegtijdig gesignaleerd. We zijn in staat een goede en snelle analyse te kunnen maken van de (schulden)problematiek en het doen van een ondersteuningsaanbod, waardoor problemen kunnen worden voorkomen / beperkt.

Inzet van de ondersteuning begint bij de eigen kracht / sociaal netwerk

Bij het constateren van (schulden)problematiek wordt in eerste instantie ingezet op algemene/voorliggende voorzieningen. Wanneer deze ondersteuning niet toereikend is of blijkt, worden inwoners verwezen naar de VKB (onderdeel van de buitenste boog) voor een intensievere manier van schuldhelpverlening.

Lichte hulpvragen worden opgelost met voorliggende voorzieningen

Lichte hulpvragen worden opgelost met voorliggende voorzieningen (hulpvragen waarvan wij zeggen dat er geen specialistische hulp wordt ingezet). Denk hierbij aan een schuldhelpmaatje, een raadvrouw of het jeugd / volwassen sport en cultuurfonds. De VKB wordt alleen ingezet bij problematische schuldenproblematiek.

2. Het tegengaan van (intergenerationele) armoede vraagt om een integrale aanpak

In Nederland groeit bijna 1 op de 12 kinderen op in armoede. Het risico om als volwassene in armoede te leven wanneer je in armoede bent opgegroeid is bijna tweemaal groter dan wanneer je niet arm bent (respectievelijk 7 en 4 procent). Kortom, waar je wieg staat beïnvloedt je positie binnen de samenleving. We noemen het intergenerationele armoede wanneer een familie van generatie op generatie in armoede leeft.

De 'visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt' richt zich op drie pijlers, namelijk:

- Bestaanszekerheid voor alle bewoners

Omdat mensen in armoede vaak meer problemen ervaren dan alleen financiële krapte, wordt er tegenwoordig steeds meer gesproken over 'bestaanszekerheid' in plaats van over armoede. Dit begrip ziet op een breder pallet aan zekerheden (dan alleen voldoende geld) om een goed leven te kunnen leiden. Bestaanszekerheid is het fundament waarop een gezonde, welvarende samenleving rust. Het is niet slechts de afwezigheid van armoede, maar een staat van zekerheid die individuen en gemeenschappen in staat stelt om een waardig leven te leiden. Voor een veerkrachtige samenleving is het van belang dat

ieder individu bestaanszekerheid ervaart.

Bestaanszekerheid gaat dus niet alleen om het hebben van voldoende inkomen. Het omvat een combinatie van verschillende elementen, die nauw met elkaar verweven zijn. Daarom is het belangrijk om integraal naar bestaanszekerheid te kijken.

- Aandacht voor kwetsbare groepen inwoners

Hoewel iedereen, vanwege een nare samenloop van omstandigheden, te maken zou kunnen krijgen met armoede en schulden, zijn er meerdere groepen aanwijsbaar die een verhoogd risico lopen om met armoede en / of schulden geconfronteerd te worden. Door oog te hebben voor deze groepen en pro-actief op hen te anticiperen, kunnen de nodige financiële problemen worden voorkomen. Te denken valt aan risicojongeren of aan mensen die laaggeletterd zijn, die niet digitaalvaardig zijn, die de Nederlandse taal niet (goed) machtig zijn of die een verstandelijke beperking hebben.

- Bestrijden van generatiearmoede door een integrale aanpak

De strategie om generatiearmoede te doorbreken, zit besloten in het programma 'Generatierijkdom' waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor integraliteit. Dit programma is gericht op twee elementen: Kansen voor kinderen en diverse preventieve activiteiten.

1. Kansen voor kinderen

- a. Door een integrale en innovatieve aanpak met een toekomstplan, gezinscoaches, gezinsvolgend budget en maatwerkoplossingen armoede in 75 gezinnen tegengaan. Dit wordt gedaan door het inzetten van de doorbraakmethode en een stress-sensitieve aanpak.

2. Preventieve activiteiten

- a. 50 jongeren (16-27 jaar) zonder startkwalificatie ondersteunen/faciliteren met de doorbraakmethode zodat zij uiteindelijk een startkwalificatie halen en daarmee meer kans hebben op een baan;
- b. Financiële educatie;
- c. Laagdrempelige ondersteuning op scholen aan ouders met vragen waar ze zelf niet uitkomen

Betrokkenheid (externe) partners

In samenwerking met het team financiën en het team beleid (armoede en jeugd) is de 'Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt' vormgegeven.

Daarnaast is de visie besproken met de Participatieraad Sociaal Domein. Zij benadrukte het belang van effectieve communicatie met onze inwoners en het belang van integraal werken, waarbij hulpverlening op elkaar afgestemd wordt. Dit sluit aan bij de voorliggende visie op bestaanszekerheid. Er is door de Participatieraad specifieke aandacht gevraagd voor de ouderen met een laag inkomen. Deze groep is in deze visie opgenomen als aandachtsgroep.

Consequenties

Voor de financiering van het beleid op het terrein van armoede, schulden en het minimabeleid zijn structurele middelen beschikbaar en een eenmalig bedrag aan incidentele middelen.

Structurele middelen

Voor armoede en schulden is in totaal € 3,2 miljoen structureel beschikbaar. Dit budget wordt uitgegeven aan:

- Bijzondere bijstand, gemeentepolis, toeslagen: € 1,8 miljoen.
- Minimabeleid subsidies vrijwilligersorganisaties: € 289.000,-.
- Schuldhulpverlening (VKB, STAP, vroegsignalering): € 1.1 miljoen.

Incidentele middelen:

Voor armoede en schulden is in totaal € 2 miljoen incidenteel beschikbaar. Deze gelden zijn beschikbaar vanuit:

- Het Coronaperspectiefplan, namelijk € 964.000,-.
- Uitkeringen energietoeslag: € 478.000,-.
- Extra gelden van onder andere de mei- en decembercirculaire: € 529.000,-.

Nieuwe wensen:

- De inzet van een sociaal raadslid;
- Uitbreiding van de STAP samenwerking met een casusregisseur;
- Continuering van het Volwassenenfonds na 2024;
- Uitbreiding volwassenenfonds naar een webwinkel meedoen;
- Jongerenperspectieffonds;
- Ondersteuning van inwonersinitiatieven op het gebied van armoedebestrijding.

Bovenstaande nieuwe wensen zullen onderdeel zijn van het uitgewerkte voorstel dat in het najaar wordt voorgelegd aan het college.

Voor de uitgebreide begroting zie hoofdstuk 'financieel perspectief' van Bijlage Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt

Vervolg

Op basis van de vastgestelde 'Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt', zal het college in het najaar 2024 een uitvoeringsprogramma vaststellen. Een uitvoeringsprogramma bestaat uit een (financiële) uitwerking van de interventies en resultaten.

Winschoten, 16 april 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 april 2024

Besluit

In te stemmen met de Visie versterken bestaanszekerheid in Oldambt

Winschoten, 29 mei 2024

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Datum raadsvergadering

29 mei 2024

Onderwerp

Visie versterken
bestaanszekerheid in Oldambt

Agendapunt

Zaaknummer

28669-2024

